

Владимир Колев

Полет до Филадельфия

Квартален магазин с рекламна табела – червени букви на бял фон: „Супер МЕНТР“. Около десет преди обяд е. Ленивото слънце наднича през витрините. През този час, само нарядко влиза по някой клиент, най-често пенсионер. Обикновено цари сива скука. По едно време нахълтва забързано хлапе. Едно такова, енергично, с големи очила върху голям нос. Под мишница носи цигулка без калъф. Отива до касата и избърборва бързо, но възпитано:

– Добър ден, госпожо. Бихте ли ми дали пакетче дъвчки „Шат“.

Мадам прибира монетите, без да престава да слуша от транзистора емисията „Само за вас!“. „Колкото и да се опитват майките на тия хлапетии да им дадат някакво възпитание, те си остават гамени от краен квартал“ – мисли си с досада тя.

– Мадам, може ли да оставя за малко цигулката при Вас?

Мадам му кимва в такт с мелодията. Може да е гамен, може да оставя дребни монети, но е клиент. А клиентът има право на дребни бонуси, които ще го докарват отново и отново в магазина. Момчето не може да знае хода на мъдрите мисли на мадам. То оставя цигулката на касата и изхвърча навън, без дори да распечати дъвката.

След малко в супера влиза мъж. Ама, както и да го погледнеш, все мъж. Мадам разбира от мъже. Този е около четирийсетте, със спортна фигура в изискан костюм. На ревера – значка на възпитаник на Харвардския университет. Очите му са стоманеносиви, със същата благородна сивота е оцветена бодливата му, недостигната от плешивостта коса. Мадам изключва транзистора и несъзнателно поправя палава къдрица по прическата си. Мъжът е с леко отегчен вид, както се полага на един делови джентълмен. Бавно слага в кошницата това-онова, приближава до касата и поздравява с идеално дозирано кимване – без раболепие или високомерие.

Мадам се усмихва предразполагащо и се опитва да надникне дяволито в очите му, но тези очи умеят да поставят недвусмислена преграда. Но ето, че в тях се появява интерес и даже леко недоумение.

– Извинете, може ли да погледна цигулката? – С опитни пръсти погалва грифа и изтръгва из утробата ѝ приказно-нежен звук. Внимателно я оглежда и опипва, любувайки ѝ се. Излиза из привичното си състояние на сдържаност. Поглежда мадам с други очи: – Извинете, не се познаваме, но... Струва ми се, че постъпвате неразумно...

Боже, какъв аристократичен акцент. Тия от Харвард не могат да бъдат сбъркани с простосмъртните. Мадам първоначално не може да се ориентира в какво я упрекват по такъв приятен начин, но вътрешния

глас ѝ подсказа: „Внимавай и опипай!“ Милата усмивка на жена с чар е интелигентният подход.

– В какво ме упрекувате, господине! – недоизказаното с думи се допълва от красноречивия поглед. Всъщност господинът, след като излезе от обичайното си състояние на сдържаност, е просто едно голямо момче.

– Мадам, хора които притежават такова съкровище, си наемат бодигард да го пази. Във всеки случай не го излагат на показ като деликатес! Знаете ли какво е това? – „Амати“! Извинете ме, но аз не съм безразличен към музиката и просто недоумявам от Вашето лекомислено поведение!

„Момче, просто симпатично момче!“ – си мисли мадам и продължава чаровно да се усмихва. Но усеща, че трябва да вземе отношение към казаното.

– Разбирам Ви господине! Да Ви обясня: моят син вече навлезе във вълшебния свят на музиката. Детето израсна в музикална фамилия, така да се каже. Дядо му, моят баща, бе отличен професионалист цигулар. – Мадам е доволна от себе си. Отдавна е осъзнала способността си да импровизира. Строго казано, мосю Жизон също бе бакалин, но бе способен човек. Можел е да стане и цигулар, стига да поиска. – Тази цигулка ни е наследство от дядото на моя син. Знаем, че струва доста пари, но парите не са на първо място за нас. – Внезапно през ума ѝ минава опасението: ами ако точно в този момент онова очилато хлапе се върне. Това принуждава мадам мило, но настойчиво да подкара разговора в друга посока. – Може би сте прав господине, но за нас изкуството е над всичко. В известен смисъл ни прави и малко несъобразителни към дребнавото в живота... Вярно, че в момента изпитваме временни трудности и не можем да си позволим бодигард...

– Мадам, не сме в отношения, които биха ми дали право да ви съветвам, но без консултация с експерт бих Ви дал... четиристотин хиляди, които могат да станат и повече. В никакъв случай по-малко. Държа на една почтена сделка, така че, ако имате интерес...

„Четиристотин хиляди... Боже мой! А може би и повече... Това момче с посребряващи коси явно има толкова пари, че може да си позволи да предложи почтена сделка.“ Мадам умее да поставя под контрол емоциите си. С елегантно чувство за хумор и жест, който може да означава и „Какво пък, слушам Ви!“, и „Не се плаши, момчето ми!“, тя просто прибира под касата цигулката.

Господинът разбира не само от цигулки, но и от елегантни жени.

Върху устните му трепва разбираща усмивка осветена от моментно дискретно пламъче. После лицето му приема нормалното си, сериозно изражение. Сега той е пак делови джентълмен.

– Да се запознаем. Александр Хейг.

– Алис Ментр.

– Алис. Хубаво име... Алис, да приемем като долна граница четиристотин хиляди. Утре... Утре няма да мога, имам ангажимент към един семинар в Сорбоната. Но в други ден бихме могли да реализираме сделката, защото в петък отлитам за декадата във Филадельфия. О кей?

– Нищо не мога да Ви обещаю, Александр. Трябва да се консултирам със съпруга си. Все пак ние държим синът ни да получи развитие като музикант. Макар че... действително не сме в състояние да осигурим охраната на тази прелест...

– Разбирам Ви Алис, но все пак се надявам. Момент, в други ден 14 часа, устройва ли Ви? При базова цена както се договорихме.

– Нищо не мога да Ви обещаю, Александр. Поставете ни пред нелека дилема... – Въпреки, че тук мадам трябва тежко да въздъхне, тя предпочита да облее новия си познат с поток от светлина, лъчаща от очите ѝ.

Мъжът си тръгва, като естествено не забравя да целуне ръка на новата си позната. И по това как ти целуват ръка, можеш да се ориентираш за много неща. Мадам поглежда през витрината. Да, с „Порше“ не се возят работарите от предградията.

– Жан, Жан, ела бързо!

От вътрешността бавно излиза господин Ментр. Сънливата му физиономия подсказва, че пак си е додрямвал в стаята до склада, наричана за по-представително звучене кабинет. „На този човек не му действа и литър кафе. До обяд е все сънлив!“ Тъкмо мадам да сподели новината с него, от вратата нахълтва хлапето. „Тоя вредител не може ли да ходи без да тича?“

– Благодаря леличко! Може ли да си взема цигулката, татко ме чака във в колата... – хлапето се оглежда, защото не вижда на касата цигулката.

– Хайде миличко, отиди и помоли татко да дойде да си поговорим. Хайде, хайде, доведи го! – Хлапето малко се подмотава, но все пак излиза. Мадам започва да реди като картеница, на скоропоговорка: – Слушай ме, не ме прекъсвай и не се намесвай! Въпросът касае много пари. За тази цигулка предлагат поне четиристотин хиляди. Трябва да я спазарим още сега за утре, защото вдруги ден ще дойде харвардецът.

Господин Ментр се почесва, той поначало не си е от

бързомислещите, но има вяра на Алис. Все пак, понеже става въпрос за много пари, е склонен да започне с едно „но“, но в това време влизат хлапето и баща му. Някакъв дребен чиновник от дребна фирма, също с огромни очила и огромен нос. Мадам мило се усмихва на госта и нарежда на съпруга си:

– Жан, извикай Анет да остане на касата и покани господина в кабинета си. Вземи си миличко цигулката и не постъпвай друг път така неразумно. Не я оставяй на доверие. Не знаеш още какъв е светът, миличко... Насам господине...

Четиримата влизат в стаята до склада. Господин Жан все още смисля ситуацията, която Алис му сервира.

– Какво ще пиете господине? – Коняк, уиски, джин? Вземи си миличко от шоколадовите бонбони, много са хубави.

Очилатият явно не е от контактните и малко се притеснява. Това е добре. Не знае нито как да седне изискано, нито къде да си сложи ръцете.

– Благодаря! Един тоник само, ако може. Ще трябва да шофирам, нали разбирате, алкохол... И ако може да се изясним по-накратко – бързам...

Мадам обаче не бърза. Усмихва се мило. Мъжът ѝ много добре познава тази усмивка. Така навярно се усмихва лъвицата на младото теле, преди да му зададе само с очи два въпроса: „А сега какво ще правим? Май ще обядваме!?!...“

– Може би не трябва да бързате, господине? Понякога в бързината човек си подминава късмета. – Прави кратка пауза, за да достигне до ума на този очилатко акцентирания дума „късмет“. – Имаме добро предложение към Вас. И се надявам да се споразумеем като истински делови хора. Виждате ли, нашият син има една дарба, дадена му от Бога. Той е влюбен, той е обречен на музиката...

Господин Жан ги загърбва, за да не видят върховното усилие, с което удържа избиващия го отвътре смях. Пиер – обречен на музиката?! Тоя малък шмекер? Той никога няма да научи и имената на нотите. Алис крои нещо...

– ... И днес, съвсем случайно, това мило момче остави при мен на касата цигулката си. Огледах я. Правя ви почтено предложение. За тази „Амитие“¹ сме готови да ви платим пет хиляди!

1. Игра на думи: Амитие /фр./ – приятелство; „Амати“ – известна фамилия лютниери, изработвала уникални цигулки. /б.а./

При назоваването на цифрата очилатият господин трепва, но в очите му блясва лошо пламъче. Сваля очилата и ги избърсва с необичайно чиста кърпичка.

– Доколкото знам мадам, тази цигулка е доста ценна. Но просто не знам дали това е нейната цена. Можем да я занесем на експерт и тогава да поговорим...

„Усети се проклетникът, но опипва! Защото няма представа от какъв порядък е цената. Не трябва да допускам да споменава пак думата експерт! Трябват му пари и просто го е страх да не се подмине.“ Мадам запазва външната си непринуденост и даже чаровно-шеговито се усмихва:

– Вижда се, че разбирате и от музикални инструменти, и от сделки. Не скромничете, господине! Затова, нека говорим по същество. Пет хиляди, разбира се не са цената на една „Амитие“. Ние много държим на музикалното развитие на сина си и затова сме готови да Ви дадем – правя ефективна пауза – петдесет хиляди!

Очилаткото мъчително преглъща. „Лаком е, лаком е, кой ли беден човек не е лаком за пари? А сега, на това отгоре и здравата объркан. Но страхът да не се подмине...“ Очилатият е вече отворена книга за лъвицата Алис.

– Мадам, нека все пак да се консултираме с експерт – почти умолително казва той.

„Добре... В партер ми е.“ Мадам обича да гледа по телевизията състезания по борба, където здрави мъжаги проливат здравословно пот... „Ах, ако не бях притисната от времето...“ Мадам знае как да изработи очилаткото и за двадесет хиляди, но времето, времето...

– Сто и петдесет хиляди! – на лицето на мадам няма даже и помен от милата усмивка. – Донсяте я утре и получавате парите в брой. В друг ден и да ни я донесете, просто няма да я вземем. В друг ден отлитаме за Филадельфия!

Очилатият се изправя, старейки се да концентрира във фигура и изражение цялото величие, на което се надява, че все още е способен.

– Двеста хиляди. В брой! Утре в 10!

– В 11! За да успеем да изтеглим от банката пари.

Господин Ментр е малко пообъркан. Много пари са това. Но от друга страна Алис, светата истина, има усет към сделките. Излизат от стаята – напред мадам с очилатия, зад тях господин Жан. Последно върви хлапето с цигулката под мишница. Когато се изравнява с огледалото в коридора, то кой знае защо, се изплзва на образа си в матовата,

блестяща повърхност.

На другия ден, при размяната, очилатият се опитва да изкрънка още десет хиляди, но смачкан от погледа на мадам Ментр, промърморва сконфузено: „Добре де. Добре!“ и прибира бързо куфарчето с парите.

На господин Александър Хейг вероятно спешно му се е наложило да отлети за Филадельфия. Поне така се надяват първите десетина дни господин и госпожа Ментр. И понеже нежната им душевност не издържа на напъна, занасят на експерт цигулката. Той ги уверява, че могат да я продадат спокойно и за четиристотин. Не за четиристотин хиляди, а за четиристотин!

А експертизата струва стотачка. „Момент, сега ще Ви оформя фактурата. На чие име да бъде издадена?“

ИЗВЪН РЕДОВЕТЕ НА РАЗКАЗА: Магазинът не е парижка, а софийски. Семейството, което го държи е носител на описаните бакалски добродетели. Хлапето не е французин, а българин – син на мой приятел. Бащата и сина носят очила върху големи носове. И са симпатяги. Харвардецът е друг приятел, професор по история, с вкус към интригата. Хич не е за чудене, че се роди тази фантазмагория...

КРАЙ

© Владимир Колев

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11894>]